

Lillomarkas Venner

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN,
postmottak@pbe.oslo.kommune.no

Oslo, 02.11.2018

Deres ref.: 201804998-9

Klage fra Lillomarkas Venner vedrørende: Breisjøen – rehabilitering – søknad om senkning av magasin fra VAV til NVE – Godkjennelse etter Markaloven

Det vises til Plan- og bygningsetatens godkjennelse etter markaloven – Breisjøen i brev av 12.10.2018.

Videre vises til:

1. Søknad fra Vann- og avløpsetaten (VAV) v/Norconsult 06.04.2018 om dispensasjon fra bestemmelsene i §5 i Markaloven vedrørende Breisjøen, rehabilitering.
2. Uttalelse fra Lillomarkas Venner (LV) 07.05.2018.
3. Invitasjon fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) til befaring 22.06.2018 - med deltakelse fra LV.
4. Uttalelse fra Bymiljøetaten (BYM) 16.07.2018.
5. Tilleggsdokumentasjon fra VAV v/Norconsult 31.08.2018.

Fra søknaden 06.04.2018 gjengis:

Planlagte tiltak

Dam Breisjøen tilfredsstillende ikke damsikkerhetsforskriftens krav til stabilitet, flomavledning og instrumentering og følgende tiltak er planlagt for å oppfylle forskriften:

- Nye gravitasjonsdammer etableres nedstrøms eksisterende murdammer mot magasinet.

Eksisterende murdam mot magasinet bevarer.

- Fyllingsdammen rives og erstattes med et hydraulisk og avtrappet flomløp som er dimensjonert for å håndtere 1000-årsflommen + 20 % i klimapåslag.

- Lage ny avløpskanal fra det nye flomløpet ned til eksisterende bekk som renner nedstrøms det gamle flomløpet. (understrekinger her av LV).

1) Bemerkning/klage vedrørende søknadens omtale av – og inngrep i - Gamle Lillosetervei, angitt som «tursti»:

Fra vedlegg 3 (arealbruksplan) og 4 (tegninger) i søknaden fra VAV v/Norconsult gjengis - som **vedlegg 1a** i denne klagen - et område som viser *eksisterende turstier og omlagte turstier*.

Denne omtalen gjentas i tilleggsdokumentasjon (fra VAV v/Norconsult) av 310818 hvorfra gjengis - som **vedlegg 1b** i denne klagen - et område som i *Figur 6* bl.a. viser *eksisterende turstier og omlagte turstier* (og nærmere om inngrepene i *naturtyper, registrert som naturtype B*).

Når Gamle Lillosetervei blir oppfattet og betraktet kun som en tursti og ikke et kulturminne, er det fare for at kulturminnet behandles mer lemfeldig. Vi påpekte allerede i vår høringsuttalelse av 070518 at det må bero på manglende kunnskaper at Gamle Lillosetervei kun anses som en tursti:

GAMLE LILLOSETERVEIEN

Det er utrolig at det står i søknaden (kap. 2.6) at det IKKE er registrert kulturminner i området! De fleste vil vel oppfatte gamle Hadelandsveien og gamle Lilloseterveien som kulturminner og at de har en stor verdi som dette i folks bevissthet.

I tillegg viser vi til flere omtaler av gamle Lillosetervei forbi Breisjødemningene, jf. lenkene nedenfor:

[Godtur.no - Artikkel: Jubileumsområde: Oslo kommune – Aurevann](http://www.godtur.no/godtur/nyartikkel/dbartikkel_preview.aspx?id=5565)

www.godtur.no/godtur/nyartikkel/dbartikkel_preview.aspx?id=5565

med bl.a.:

«... Går man fra parkeringsplassen på Ammerud kan man følge "Gamle Lillosetervei" opp til Aurevann og videre til Lilloseter. Skogvesenet har satt opp følgende skilt: "Den gamle seterveien til Lilloseter begynner her ved parkeringsplassen på Ammerud. Du kan følge gamleveien forbi Breisjødemningen og videre vestover langs lysløypa til Steinbruvann. Rett etter bekken fra Aurvann tar gamleveien av oppover lia og treffer den nye Lilloseterveien syd for Lilloseter. Den nye Lilloseterveien ble bygd i årene 1954-61. Noen steder er den gamle seterveien gravd ut for å lette transporten."...»

[Kulturminneoversikt i Oslo kommunes skoger i ... - Lillomarkas venner](http://lillomarkasvenner.no/kulturminner/Kulturminneoversikt_Lillomarka.pdf)

lillomarkasvenner.no/kulturminner/Kulturminneoversikt_Lillomarka.pdf

med bl.a.:

Kulturminneoversikt i Oslo kommunes skoger i Lillomarka, samt noen nærliggende kulturminner på andre eiendommer. Av Håvard Pedersen Første utgave: 17. januar 2012

(K) = Kulturminnet er skiltet på stedet med kommunens kulturminneinfoskilt

139. Gamle Lilloseterveien (K)

Helårs hestevei fra Ammerud utfartsparkeringsplass til Lilloseter, men på Breisjøens østside. Langs Breisjøens nordside er veien på strekning på

300m "oppspist" av lysløypa Steinbruvann – Lilloseterveien.

Legg merke til bakkene hvor veien er hogd litt ned i terrenget for å edusere stigningsgraden av hensyn til tidligere hestetransporter. Etter at veien har munnet ut i nåværende Lillosetervei 750 m sør for Lilloseter, gikk veien er nåværende skiløype går over høydedraget. Her hugget tidligere driver av Lilloseter, Bjarne Østlund, inn trinn i fjellet for hestens hover.

<http://www.lillomarkasvenner.no/kulturminner/kulturminner.shtml> med oppdatering 2014 (tredje utgave) av bl.a.: 139. Gamle Lilloseterveien (K)

http://www.lillomarkasvenner.no/kulturminner/8_Kulturminnekart_Breisjoen_099_102014.jpg

med kart som viser gamle Lilloseterveiens strekning fra parkeringsplassen i enden av Lilloseterveien på Ammerud og frem til demningene ved Breisjøen.

http://www.lillomarkasvenner.no/kulturminner/9_Kulturminnekart_Lilloseter_101_102014.jpg

med kart som viser gamle Lilloseterveien videre fra Breisjøen og opp til møte med Gamle Hadelandsvei. Derfra fortsetter disse gamle veiene nordover mot bl.a. Lilloseter.

2) Bemerkning/klage vedrørende søknadens omtale og bruk av Midlertidig lagringsplass

Under befaringen 220618 fikk vi opplyst av VAV/NVE at det skulle legges på et dekke som beskyttelse over dagens skogbunn før arbeidet med fjerning/flytting av masser til en midlertidig lagring av massene startet. Ved hjelp av dekket ville det også bli enklere å tilbakeføre terrenget (skogbunnen med samme naturtyper) best mulig.

I tilleggsk dokumentasjon fra VAV v/Norconsult av 310818 fremgår imidlertid følgende:

Område 4 og 5: Dette er områder i umiddelbar nærhet til dammene, som er satt av til mellomlager av gravemasser. Det er viktig å påpeke at disse områdene uansett vil bli påvirket av anleggsarbeidene, da de ligger tett opptil damkonstruksjonene og adkomsten til disse. Spesielt gjelder dette område 5, hvor eksisterende nedstrøms fylling skal graves vekk og det skal anlegges en ny betongdam på nedstrøms side av eksisterende murdam. På nedstrøms side av den nye betongdammen vil det bli etablert en fylling tilsvarende den som er der i dag. Dette betyr at store deler av området som er satt av til mellomlager også vil bli berørt som et permanent tiltak og/eller i anleggsperioden (understreket av LV her). De aktuelle områdene er vist på etterfølgende bilder. For å kunne bruke område 5 også til mellomlager vil berørt område utvides ca. 10-20 m lenger nedstrøms enn det som er absolutt nødvendig for å gjennomføre jobben. De samme prinsippene gjelder for område 4. Det vil ikke bli tatt i bruk større områder enn det som er absolutt nødvendig med tanke på adkomst og mellomlager av gravemasser. For detaljer og mål vises det til vedlagte arealdisponeringsplaner. (Nevnte område 4 og 5 vises i vår klages ovennevnte vedlegg (vedlegg 1b), som er kopiert fra nevnte tilleggsk dokumentasjon fra VAV/Norconsult).

Dermed viser tilleggsk dokumentasjonen (fra VAV v/Norconsult) en vesentlig endring vedrørende denne tilbakeføringen, og som er i strid med informasjonen som ble gitt under befaringen.

Oppsummering av pkt. 1 og 2:

- Det bør tilstrebes å bevare mest mulig av den opprinnelige Gamle Lilloseterveien langs demningene. Bl.a. bør det være mulig å beholde den gamle broen, selv om den blir erstattet av ny, jf. vedlegg 1c med gjengivelse av: *Figur 4. Område 4, nedstrøms side av hoveddammen. Berørt område skissert med rødt.* Den nye broen bør også plasseres

høyere opp i terrenget (nærmere det nye flomuttaket), slik at den opprinnelige Gamle Lillosetervei fortsetter mest mulig uberørt.

- Vi vil presisere at dette området både som kulturminner og med dens naturtyper er spesielt viktig å bevare i størst mulig grad. Området med mellomager bør ikke blir et permanent tiltak. Hertil viser vi også til Bymiljøetatens svar av 160718 angående rehabilitering av dammene ved Breisjøen med omtale av bl.a. kartlagte naturtyper med A, B og C-verdier og sier bl.a.:

Konklusjon Bymiljøetaten ber om at de midlertidige rigg- og tippområdene forskyves, slik at de kommer i minst mulig konflikt med de kartlagte naturtypene.

3) Bemerkning vedrørende flytegro og kreps m.m.

Fra side 2 i søknaden gjengis:

Natur og miljøkonsekvenser

Dam Breisjøen... De viktigste verdiene i tiltaksområdet utgjøres av bestander av flytegro (sterkt truet (EN)) og edelkreps (EN) i Breisjøen.

Det planlagte tiltaket med nedtapping av Breisjøen gjennom hele sommersesongen vil kunne være svært skadelig både for flytegro og kreps. Det er derfor planlagt å flytte både flytegro og kreps til andre lokaliteter før anleggsperioden starter, for så å reintrodusere dem etterpå.

Individer av flytegro kan flyttes til Svartkulp eller Alnsjøen der arten allerede vokser, kreps kan flyttes til Alnsjøen hvor den også er etablert. Det vises til vedlagt søknad om midlertidig senking av Breisjøen.

Lillomarkas Venner forventer at fagfolk med den rette kompetansen involveres slik at de sterkt truede artene flytegro og edelkreps under prosessen behandles på en slik måte at bestandene i Breisjøen ikke på noen måte settes i fare.

For Lillomarkas Venner

Vennlig hilsen

Rolv E. Norum (sign)

Frode O. Hansen (sign)

Varamedlem

Styremedlem

Kopi:

- Oslo kommune, Norges vassdrags- og energidirektorat
- Oslo kommune, Vann og avløpsetaten
- Oslo kommune, Bymiljøetaten